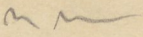

545.205

ЮЛІАН ПАВЛІКОВСЬКИЙ

„Народна Торговля“

ПО 5-ти ЛІТАХ ПРАЦІ
ЯК КРАЄВИЙ СПОЖИВЧИЙ СОЮЗ.

(1923—1928)

ЛЬВІВ — 1929.

НАКЛАДОМ: НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ.

LWOWSKIE STAROSTWO GMINNE

Egzemplarz obowiązk.

Natki. 400 egz.

dnia 23 / 11 19 29

ЮЛІАН ПАВЛИКОВСЬКИЙ

„Народна Торговля“

ПО 5-ти ЛІТАХ ПРАЦІ
ЯК КРАЄВИЙ СПОЖИВЧИЙ СОЮЗ.

(1923—1928)

ЛЬВІВ — 1929.

НАКЛАДОМ: НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ.

Львівська друкарня „Діло”

Львівська друкарня „Діло”

1925

1.545/205

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

ІО 5-ти ЛІТАХ ПРАЦІ ЯК КРАСВИЙ СПОЖИВЧИЙ СОЮЗ.

(1923 — 1928.)

Перебудову „Народної Торговлі“ в „Краєвий Союз Споживчий“, кооперативу з відповідальністю уділами, довершено на сороковому році її праці, започаткованої в 1883 р. Новий статут „Народної Торговлі“ впровадили в життя надзвичайні загальні збори з 9. травня 1923 року. Згідно з засадою еволюції прийнятою Управляючою Радою „Народної Торговлі“ новий статут впроваджував „Народну Торговлю“ в **переходу стадію** перебудови на кооперативу третього ступня, забезпечуючи об'єднанням у ній кооперативам переважаючий вплив на напрям і обсяг праці та на контролю „Народної Торговлі“.

В дискусії над перебудовою „Народної Торговлі“ перехрещувалися два протилежні погляди. Один з них заступали співробітники Краєвого Комітету організації Кооператив, домагаючись негайної перебудови „Народної Торговлі“ в кооперативу третього ступня, в „Союз Споживчих Союзів“ з усуненням членства фізичних осіб, другий обстоювали заступники членів фізичних осіб, які вели організовану опозицію навіть на Загальних Зборах „Народної Торговлі“ дня 29.

червня 1922 при ухвалюванні статуту. Управляюча Рада заняла посереднє становище, виявляючи під проводом бл. п. Юліяна Січинського велике зрозуміння для ідеї кооперації, реалізування якої бажала перевести шляхом еволюції. Прихильне своє становище до кооперації виявила Управляюча Рада, приймаючи односторонньо ці рішення, які торкалися забезпечення об'єднаних в „Народній Торговлі“ кооператив перед перевагою фізичних осіб.

*

Новий статут став дороговказом на шляху розвитку „Народної Торговлі“. З 1. липня 1923 р. проводила Н. Т. працю на трьох ділянках: **організаційній, технічно-торговельній і культурно-освітній.**

На характер „Народної Торговлі“ — як Краєвого Споживчого Союзу — кидає ярке світло уклад членства й уділового капіталу.

В дні 1. липня 1923 року об'єднує „Народна Торговля“ при 21,870.000 мп. уділового капіталу **в групі кооператив:** 5 Повітових Союзів, 14 господарсько-споживчих кооператив і 18 кооператив інших видів, які вплатили разом 25.47 проц. уділового капіталу; **в групі корпорацій:** 17 товариств з 1.28 проц. уділового капіталу і **в групі фізичних осіб:** 819 членів з 73.25 проц. уділового капіталу.

По п'яти роках праці об'єднує „Народна Торговля“ в дні 1. липня 1928 при 192.542 зол. уділового капіталу **в групі кооператив:** Центросоюз, 27 Повітових Союзів, 188 госп.-споживчих коопе-

ратив, 19 міських споживчих і 26 кооператив інших видів, які разом вплатили 80.02 проц. уділового капіталу, **в групі корпорацій:** 151 товариств з 0.62 проц. уділового капіталу і **в групі фізичних осіб:** 5.331 членів з 19.36 проц. уділового капіталу.

З наведених цифр бачимо, як далеко вперед поступила підбудова „Народної Торговлі“ госп. спож. кооперативами і їх об'єднаннями, як діаметральній зміні в користь кооператив підпало відсоткове відношення уділового капіталу „Народної Торговлі“.

Одначе скоро зростаючий капітал „Народної Торговлі“, який від вальоризації уділів з 1. липня 1925 р. по день 1. липня 1928 р. зріс з 36.398 зол. на п'ять і пів раз, не є вдоволяючий. Всі групи членів повинні вже на той час мати в „Народній Торговлі“ на уділах згідно з постановами статуту або на основі обов'язуючих організаційних норм **около пів мільйона на уділах**. А вони мають тільки 40 проц. вплачених обов'язкових уділів. Аж 4.809 фізичних членів „Народної Торговлі“ не мають вплаченого навіть одиничного обов'язкового уділу...

Характеристичне є, що фізичні особи ще в добі вальоризації уділів мали в „Народній Торговлі“ 66.66 проц. уділового капіталу, тепер мають несповна 20 проц.!

*

Перші післявоєнні роки 1920—1924 були присвячені „Народною Торговлею“ на відбудову щикід і страт, які нанесла війна. Ощадна господарка при високім розумінні потреб організації

Н. Т. з боку ідейних її службовиків дозволила „Народній Торговлі“ дати своїм членам і вкладчикам 10 проц. вальоризацію їх уділів і оццанностей, не зважаючи на те, що военні шкоди в самих товарах з років 1914—1920 виносили поверх 250.000 американських доларів, не згадуючи вже про шкоди в будинках і чужих валютах та шкоди, які спричинила всім марка, введена на основі „лекса Грабські“ з 1920 р. (страта 30 проц. оборотного капіталу!).

Дбайливість „Народної Торговлі“ за чуже повірене їй добро виявлена в добі затрати великих вартостей у всіх установах скріпила довіря нашого громадянства до „Народної Торговлі“. Позички до обороту з 1. липня 1925 р. зросли з 324.138 зол. на 1,874.788 зол. на день 1. липня 1928 р. Отже збільшилися від вальоризації в шестеро.

*

Щоби прискіпити час перебудови „Народної Торговлі“ на кооперативу третього ступня Надзирна Рада готова була вже 14. листопада 1923 зорганізувати для обслуговування кооперативів торговельну агентуру, вивінуючи її частиною своїх оборотних фондів (після ключа відсоткового розподілу уділів) і всі оборотні фонди, до-ставлювані кооперативами, уживати тільки в користь кооператив. Мішане членство „Народної Торговлі“ стало перепонною для прийняття цієї пропозиції кооперативами.

Осередковий Союз Кооператив повстав під назвою „Центросоюзу“ з колишньої сільсько-господарської централі „Краєвого Союзу госпо-

дарських Спілок“, Надзвірна Рада якого рішенням своїм з 18. листопада 1923 постановила усунути з його членів фізичні особи. „Центросоюз“ увійшов в життя 1. липня 1924.

IV. Краєвий Зїзд Кооператив, відбутий у Львові 23. грудня 1923 р., наложив на „Народну Торговлю“ і майбутній „Центросоюз“ **обовязок співпраці в користь господарсько-споживчої кооперативної справи в краю.**

*

Супроти заснування Центросоюзу залишився за „Народною Торговлею“ **обовязок співпраці з ним.**

Не залишаючи ділянки подрібної торгівлі у власних складах, число яких розбудувала Н. Т. за п'ять літ з 19 на 23, переходячи і на Волинь та не залишаючи гуртування міської споживчої кооперативної, „Народна Торговля“ вступила у співпрацю з Центросоюзом і його підбудовою спершу на основі договору з дня 27. червня 1924 р., отже з хвилиною розпочаття діяльності „Центросоюзу“. На протязі 1925 р. співпрацю поглиблено і поширено а висліді її оформлено в договорі з 23. X. 1925 р., який містить постанови про співпрацю на полі **організації, товарового заосмотрення кооператив і кредиту.**

*

„Народна Торговля“ взяла на себе **обовязок вести зглядно матеріально підпомагати і провіювати працю над організацією і інструктуванням кооператив в районах, де нема Повітових Союзів, при чім склади „Народної Торговлі“ на пере-**

ходовий час сповняють в тих районах завдання товарових гуртівень для кооператив.

Ось так оформлено і признано працю „Народної Торговлі“ в користь кооперативної організації в краю, започатковану нею вже в 1922 році в районах Снятин, Перемишль і Борщів, в яких працювали організатори-люстратори „Народної Торговлі“ і причинилися до створення підбудови пізніше організованих Повітових Союзів.

В році 1927/28 організаційно-люстраторську роботу веде „Народна Торговля“ сама або при допомозі утримуваних нею організаторів при місцевих комітетах організації кооператив в Сяноці, Мостиськах, Самборі, Бродах і Золочеві — від трьох літ і в Луцьку та Турці в останнім році.

В тих районах в організаційній ділянці обслуговується 323 кооперативи, в товаровій ділянці 275 кооператив. Люстрацій в році 1927 відбуто 374, витрачуючи на них 701 днів праці.

Поза платнями персоналу „Народної Торговлі“, відданого організаційній праці, на цілі організації кооператив виплатила „Народна Торговля“ на протязі останніх чотирьох літ установам, з якими співпрацює суму 72.353 зол., з того в останньому році 27.445 зол.

*

Технічно-торговельна праця „Народної Торговлі“ обіймає власну ділянку подрібної і гуртової торгівлі в складах і ділянку **товарового заосмотрення** підбудови Центросоюза, ведену власними засобами з власного центрального магазину, закупленого „Народною Торговлею“ на

цю цінь при залізничій шляху на товарівм двірці у Львові.

Погляд на технічно-торговельну працю „Народної Торговлі“ дають торги поодиноких літ по введенні золотової валюти.

Вони виносять в році 1925/26: 4,268.848 зол., в тім торги Центрального Магазину, який обслуговує підбудову Центросоюзу, винесли за 9 місяців від 1. листопада 1925 до 30. червня 1926 р.: 1,328.590 зол.; в році 1926/27: 7,843.612 зол., в тім торги Центрального Магазину: 2,910.686 зол.; в році 1927/28: 13,341.798 зол., в тім торги Центрального Магазину: 6,361.952 зол.

За останніх три роки торги „Народної Торговлі“ зросли більше ніж втрое. Пересічне обтяження товарів у гуртовій торговлі виносить 2.5 проц., в подрібній около 7 проц.

Докладна аналіза торгів „Народної Торговлі“ в році 1927/28 виказує, що 75 проц. — це гуртові торги Центрального Магазину і складів-гуртівень, 25 проц. — це подрібний торг. Та-ж аналіза виказує також, що торг з членами виносить 65 проц. — торг з нечленами 35 проц. загалу торгів. Торг з нечленами, це в першу чергу торг товарами концесіонованими, далі обслуга кооператив в районах, де нема ПСК, з яких то кооператив не зважаючи на зусилля досі більше як 1/3 не вступила в члени „Народної Торговлі“ і вкінці подрібний торг з головно чужою клієнтелею, яка вдоволена якістю і цінами споживчовольоніяльних товарів „Народної Торговлі закупує їх в складах „Н. Т.“...

*

Співпрацюючи з Центросоюзом в кредитовій діяльності і причиняючися по силам своїм до розбудови сільсько-господарської ділянки „Центросоюзу“, „Народна Торговля“ акредитує його підбудову останньо до 600.000 зол. пересічно в місяці, за векселевою безпекою уділених кредитів. Векслі є сплачувані точно, що слід підкреслити. Склади-гуртівні Н. Т. акредитують господарсько-споживчі кооперативи в межах місячних пересічей поодиноких районів, які то пересічі вагаються між 10—30.000 зол.

Міські споживчі кооперативи використовують кредит у місячній пересічі около 12.000 зол.

*

Договір „Народної Торговлі“ про співпрацю з Центросоюзом і поглиблення та поширення тієїж співпраці від осени 1925 р. **були впливом потреб союзної господарсько-споживчої кооперативної організації в краю.** Координована праця двох господарських централей в користь молодого, розмашного, одначе й до сьогодні ще не належимо матеріально вивінованого кооперативного організму в краю причинилася до його скріплення і удосконалення. Одночасно Центросоюз, відтяжений від витрати засобів на товарове заосмотрення своєї підбудови в споживчі і кольоніяльні товари, успішно і помітно розбудовує у себе ділянку сільсько-господарської торгівлі по постачанню і збуті, як свідчать про це його річні звідомлення.

Співпраця „Н. Т.“ з „Центросоюзом“ відграє теж чималу ролю в добі недоступности для нас кредитів з державних банків. Співпраця довела до дуже значної обнижки цін споживчо-кольо-

ніяльних товарів у порівнанні до доби безпосередньої обслуги кооператив через Центросоюз (з 4.5 проц. в пересічі впало обтяження товарів на 2.5 проц.!). У співпраці з „Центросоюзом“ підготовляє „Народна Торговля“ поодинокі райони до творення-будови власних Повітових Союзів, несучи на собі обов'язок труду і коштів організації та люстрації госп.-спож. кооператив. Дивно тому вражають голоси деяких кругів, які вважають, що співпраця „Н. Т.“ з „Центросоюзом“ є лише „копальнею золота“ „капіталістичної Народної Торговлі“. Слід би цим кругам ближче поінформуватися в Центросоюзі про характер і матеріальні доходи співпраці, тоді суд їх про „Н. Т.“ — якщо ними руководить при добрій вірі тільки непоінформованість — випаде зовсім інакше. Колиж би в основу їх міркувань лягла зла віра, то можемо впевнити ці круги, що ніякі наклепи не зведуть „Народної Торговлі“ зі шляху творчої органічної, хоч тяжкої і матеріально для „Н. Т.“ невидатної, праці над скріпленням і удосконаленням помічної споживчої кооперації українського села, щоби через неї збудувати й укріпити сільсько-господарський кооперативизм від низової кооперативи в гору аж до Центросоюзу включно.

*

Вірна своїй традиції „Народна Торговля“ підтримує матеріально культурно-освітню працю „Просвіти“, „Рідної Школи“ й інших та продовжує з року на рік культурно-освітню працю серед кооператив, улаштовуючи для них кооперативні курси або беручи через своїх прелегентів

участь в таких курсах, уладжуваних іншими кооперативними установами, як РСУК, ПСК, місцеві КОК й інші. Через три роки викладано з рамени „Народної Торговлі“ „Теорію і історію кооперації“ на вищих торговельних курсах Т-ва „Просвіта“ у Львові. Для персоналу „Народної Торговлі“ ведуть начальники всіх складів практичні лекції з обсягу кооперативної торгівлі. Крім цього з рамени дирекції веде рік-річно д-р Олександр Бариляк **курси заочної освіти** з ділянки фахових дисциплін і кооперації, з яких користає біля 100 осіб персоналу. Рік-річно користується біля десятка осіб з підмог і стипендій на нижчі, середні і вищі торговельні і економічно-кооперативні студії, рік-річно уможливує „Н. Т.“ фахове вишколення на касієрки біля двом десяткам жінок і стількиж кандидатам на кооперативних крамарів та фахову платну практику абсолювентам вищих шкіл. Від чотирьох літ Свято Кооперації є днем поглиблення знання, ідеї і засад праці кооперації серед службовиків „Народної Торговлі“ у всіх місцевостях, де працюють її склади. Торжественна форма внутрішнього свята кооперації впливає зокрема благородно на молодий нарібок „Народної Торговлі“. Всі склади „Н. Т.“ розпоряджають окремими підручними бібліотеками для образования персоналу. Центральна бібліотека начисляє поверх 500 творів.

*

Працюючи ось так в нутрі своєї установи „Народна Торговля“ підтримує тісні товариські звязки з усіма видами західно-української кооперації і живі звязки з велико-українською ко-

операцією та з міжнародними установами кооперації як Міжнародній Союз Кооператив у Лондоні і Міжнародня Гільда Жінок-кооператисток і інші, беручи в їх зїздах і конгресах та виставках участь через своїх делегатів.

*

Працюючи на полі західно-українського кооператизму у споживчій його ділянці, змагає „Народна Торговля“ щоденним трудом своїх сил до ступневого опанування кооперацією споживчих потреб міста і села. Перед „Народною Торговлею“ ясно стоїть мета центральної закупочної і заготовчої та роздільчої установи засобів споживання на західно-українських землях. Розподіл їх між міського споживача остане **автономічною ділянкою праці** „Народної Торговлі“ (міська споживча кооперація і власні склади „Н. Т.“), а заосмотрення сільського споживача буде **порушеною ділянкою праці** з рамени нинішньої надбудови господарсько-споживчої кооперації — Центросоюзу, який у співпраці з „Народною Торговлею“ і Краєвим Товариством господарським „Сільський Господар“ скорою ходою йде в напрямі чистого сільсько-господарського осередку, обєднующого одночасно з огляду на мішаний характер своєї підбудови і помічничу споживчу кооперацію західно-українського села.

ЗАМКНЕННЯ РАХУНКІВ

41

ЗА ДІЛОВИЙ РІК 1927/28.

(Від 1-го липня 1927 р. до 30-го червня 1928 р.)

І. БІЛЯНС.

Чинний стан	зол.	гр.	Довжний стан	зол.	гр.
Готівка в касах	92.784	15	Уділи членів	192.542	19
Льоканії в П. Ш., банках і на уділах	351.69	72	Невиплачена дивіденда	2.244	31
Цінні папери	14.100	—	Фонд основний—запасний	24.864	95
Товари по ціні закупна	1,119.156	94	„ звичайний	10.244	76
Урядження	39.300	—	„ зал культ.-освітний	4.610	43
Недвижимости	399.500	—	Доповнення емер. забезп.	63.884	35
Р-к ріжних осіб (переход.)	26.273	69	Позички до обороту (в зол.)	373.194	52
Наперед заплачені чинші	56.112	25	Поз. до обор. (в инш. вал.)	1,500.694	—
Товаровий кредит коопера- тив: тов. рімеси в портф. кредит забез. кавц. вексл. Претенсія до воен. відшкод.	214.901 156.988 1	56 72 —	Поз. до обор. (в банках)	223.600	—
			Вірителі з рах. товарів	52.326	24
				<u>2,448.205</u>	<u>75</u>
			Гвар. з тіт. жіра на рімеси кооперативи	686.403	07
				<u>3,134.608</u>	<u>82</u>
Тов. рімеси кооп (вексонт)	2,470.788	03	Зиск за діловий рік 1927/28	22.582	28
	<u>686.403</u>	<u>07</u>		<u>3.157.191</u>	<u>10</u>
	<u>3,157.191</u>	<u>10</u>			

II. З И С К И І С Т Р А Т И.

З и с к и	зол.	гр.	С т р а т и	зол.	гр.
З рахунку товарів	694.341	69	З рахунку коштів заряду	633.065	67
„ есконту	40.303	62	З рахунку коштів заряду недвиж.	16.519	76
„ % від льокацій	22.403	28	З рахунку уморення не- движимостий	7.519	85
„ провізії	36.45	99	З рахунку уморення уря- дження	2.001	41
„ дох. недвижим.	42.317	68	З рахунку % від поз. до обороту	153.823	29
				812.929	98
			Зиск за діловий рік 1927/28	22.582	28
	835.512	26		835.512	26

Львів, дня 30. червня 1928.

Книговедець: Скрипка Микола вр.

ДИРЕКЦІЯ:

Мик. Заячківський вр., Юліян Павликовський вр., Д-р О. Баріляк вр., Д-р В. Мацькевич вр.

КОНТРОЛЬНИЙ ВИДІЛ НАДЗІРНОЇ РАДИ:

Д-р Кость Левицький вр., Д-р Володимир Електорович вр., Антін Гумен вр.

ГОЛОВНИЙ КОНТРОЛЬНИЙ КОМПІТЕТ:

Сильвестер Герасимович вр., Ярослав Колтунюк вр., Іван Филипович вр.

Основана 1883. року. — Відзначена 10 золотими медалями на світових виставах. — 8 власних домів.

„Народна Торговля“

КРАЄВИЙ СОЮЗ СПОЖИВЧИЙ
Кооператива з відповід. уділами

ДОСТАВЛЯЄ зі свого магазину на Головнім Двірці у Львові, на основі порозуміння і договору з ЦЕНТРОСОЮЗОМ:

КООПЕРАТИВАМ через Повітові Союзи кооператив, а в місцевостях, де таких Союзів нема, через свої склади

ТОВАРІ споживчі, кольоніяльні і інші сільського запотребування

СКЛАДИ „Народної Торговлі“: у Львові (власний дім), Станіславові 2 скл., Перемишлі, Тернополі (власний дім), Дрогобичі, Коломії, Стрию (вл. дім), Снятині (вл. дім), Самборі 2 скл. (вл. дім), Рогатині, Бродах, Сяноці (вл. дім), Городенці, Борщеві, Золочеві, Збаражжю, Косові, Мостисках (вл. дім), Сокалі (в. д.), Турці в/Стр., Луцьку на Волині.

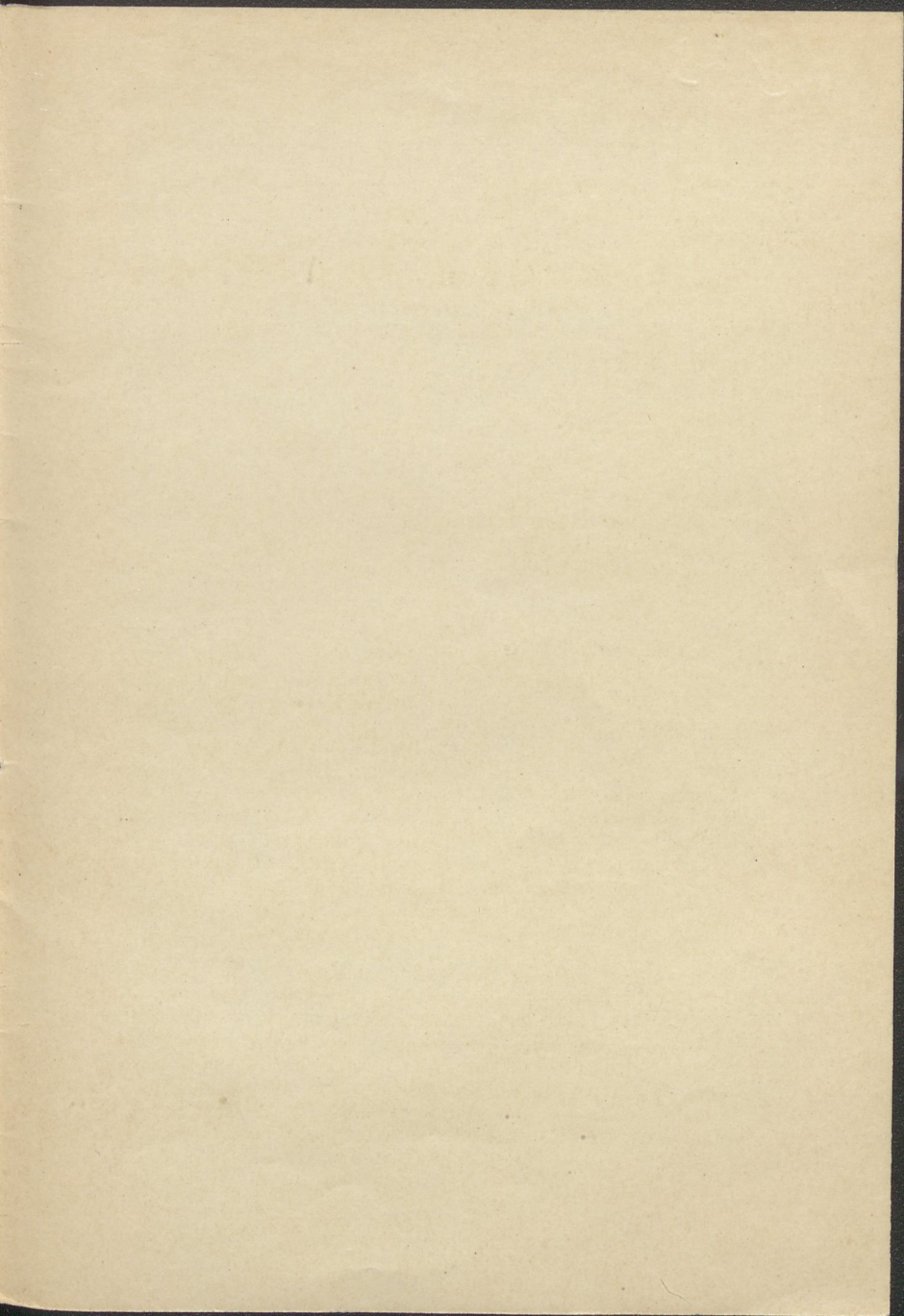
ОБСЛУГУЮТЬ фізичних членів в подр. продажі

ТОВАРАМИ споживчими, кольоніяльними, делікатесами, напінками безалькогольними і всіми родами алькоголічних з найкращих жерел, з осіб **ВИНАМИ** богослужбними, хемічною аналізою провіреними, впрост від продуцентів спроваджуваними.

Скорочена адреса: „Народна Торговля“, Львів, Ринок 36. — Банкові звязки у Львові: Земельний Банк Гіпотечний, Банк польський, Банк господарства краєвого. — Почтова шадниця в Варшавіkonto 143.381. — Телефони: Дирекція 47—29, Відділ товаровий 4—86.

Чи Ви є Членом „Народної Торговлі“? Члени одержують товарів звороти по річнім білансовім замкненню від своїх готівкових закупів в протягу року. — Уділ 20 зол. Позички (вкладки) до обороту приймається в долярах амер. і золотих польських і опроцентується доляри на 7%, золоті на 8% річно з піврічною капіталзацією. На забезпеку вкладок маємо 8 вільних від гіпотекі камяниць і власний мурований магазин на Гол. Двірці у Львові.

20. IV. 29